2022 ـ جىلى ”شىنجياڭ جاقسى جەر، تولىعامدىلاردىڭ باتىسقا ساياحاتى“ قيمىلىنىڭ كورىلىمى 72 ميلليون ادام ـ رەتتەن استى

انار بولات \ شىنجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى **رىن جياڭ** 5 ـ ايدىڭ 26 ـ كۇنى ۇرىمجىدەن حابارلايدى. ”قازىرگە دەيىن 2022 ـ جىلعى ‘شىنجياڭ جاقسى جەر. تولىعامدىلاردىڭ باتىسقا ساياحاتى — كوركەمدىك ٴورىس’ اتىنداعى ينتەرنەت نەگىزگى تاقىرىپتىق تاراتۋ قيمىلىندا ‘شىنجياڭ جاقسى جەر’ جاڭا مەديا تۇعىرى، شىنجياڭنىڭ مادەنيەتىن، ساياحاتىن ۇگىتتەۋشىلەر، تانىستىرۋشىلار سياقتى ٴتول جاسامپازدىق سىپالى جازبادان (بەينەبايان) جالپى 150 نەشە (ٴبولىم) شىعارىلىپ، ينتەرنەتتەگى جالپى كورىلىمى 72 ميلليون ادام ـ رەتتەن استى“، ـ دەپ تانىستىردى 5 ـ ايدىڭ 26 ـ كۇنى اۆتونوميالى رايوندىق مادەنيەت جانە ساياحات مەڭگەرمەسىنىڭ قاتىستى جاۋاپتىسى.

5 ـ ايدىڭ 19 ـ كۇنىنەن 26 ـ كۇنىنە دەيىن، ”شىنجياڭ جاقسى جەر. تولىعامدىلاردىڭ باتىسقا ساياحاتى“ قيمىلى بۇراتالا موڭعۇل اۆتونوميالى وبلىسى، تارباعاتاي ايماعى، قاراماي قالاسى سياقتى جەرلەردى ارالاپ، كوپ ٴتۇرلى جاڭا مەديا فورماسىمەن شىنجياڭدى ۇگىتتەپ، تانىستىرىپ، جەر ـ جەردىڭ وزگەشە تابيعي كورىنىسىن، ادامدى ٴتانتى ەتەتىن ۇلتتىق سالت ـ سانا، عۇرىپ ـ ادەتىن جانە قاتپارلى تاريحي مادەنيەتىن شىنايى كورسەتتى، شىنجياڭنىڭ ساياحاتىنىڭ جاڭا كاسىپ كۇيى، جاڭا جول لەنيالارى، جاڭاشا ساياحاتتاۋ ٴادىسى سياقتىلاردى كوپ تۇرعىدا، جان ـ جاقتى كورسەتتى. بۇرىنعىمەن ۇقسامايتىنى بۇل رەتكى قيمىل شىنجياڭنىڭ مادەنيەتىن، ساياحاتىن ۇگىتتەۋشى، تانىستىرۋشى بولىپ ەندى عانا سارالانعان 10 ادامدى قاتىناسۋعا تۇڭعىش رەت شاقىردى.

بيىلعى ”جۇڭگو ساياحات كۇنىندە“، اۆتونوميالى رايوندىق مادەنيەت جانە ساياحات مەڭگەرمەسى العاشقى توپتاعى شىنجياڭنىڭ مادەنيەتىن، ساياحاتىن ۇگىتتەۋشى، تانىستىرۋشى 60 ادامنىڭ ٴتىزىمىن جاريالادى — ولار بۇكىل ەلدە ىقپالدى شىنجياڭنىڭ جەر ـ جەرىندەگى مادەنيەت جانە ساياحات مەكەمەلەرىنىڭ 15 باسشىسى جانە ينتەرنەتتەگى 45 تولىعامدى ادام. ٴتىزىم جاريالانعان كۇنى ولاردىڭ اراسىنداعى 10 ادام وسى رەتكى قيمىلعا قاتىناستى، بۇل دا شىنجياڭنىڭ مادەنيەتىن، ساياحاتىن ۇگىتتەۋشىلەردىڭ، تانىستىرۋشىلاردىڭ ”ينتەرنەت جەلىسىندە + ينتەرنەت جەلىسىنەن تىسقارى“ ساياحاتتى ۇگىتتەۋ، تانىستىرۋ قيمىلىنا تۇڭعىش رەت قاتىناسۋى بولىپ تابىلادى.

قيمىلعا ۇسىنىس بويىنشا 3 مادەنيەت جانە ساياحات مەكەمەسىنىڭ باستىعى قاتىناستى، ولار مىنالار: حي جياۋلۇڭ (ىلە قازاق اۆتونوميالى وبلىستىق مادەنيەت جانە ساياحات مەكەمەسىنىڭ ورىنباسار باستىعى)، راناگۇل راحمان (شايار اۋداندىق مادەنيەت، دەنە تاربيە، راديو ـ تەلەۆيزيا جانە ساياحات مەكەمەسىنىڭ باستىعى)، ٴالىپ اكىمقان (تاشقورعان تاجىك اۆتونوميالى اۋداندىق مادەنيەت، دەنە تاربيە، راديو ـ تەلەۆيزيا جانە ساياحات مەكەمەسىنىڭ ورىنباسار باستىعى)، ولار ينتەرنەتتەگى تولىعامدى 7 ادامەن بىرگە اراسان اۋدانى، شاعانتوعاي اۋدانى، شاۋەشەك قالاسى، قاراماي قالاسى سياقتى 20 نەشە كورىنىس رايونى، كورىنىس تۇيىندەرىنە بارىپ، ٴارقايسى كورىنىس رايوندارىن، كورىنىس تۇيىندەرىن ىشكەرىلەي ارالاپ، تاماشا كورىنىستەن ٴلاززات الىپ، ٴدامدى تاعامداردان اۋىز ٴتيىپ، جەر جايى مەن ەل عۇرپىن سەزىنىپ، تەكستى سۋرەت، كەلتە بەينەبايان، ينتەرنەتتە تىكە تاراتۋ سياقتى فورمالارمەن، شىنجياڭنىڭ باي، ٴار الۋان مادەنيەت جانە ساياحات بايلىعىن، حالقىنىڭ الاڭسىز تىرشىلىك كەشىرگەن باقىتتى تۇرمىسىن جان ـ جاقتى ايگىلەدى. توراپتاستار تۇس ـ تۇستان: ”ىندەت جاعدايى اياقتاسا الدىمەن شىنجياڭعا بارامىز“، ”شىنجياڭدى ۇگىتتەگەنگە ولار بارىن سالىپتى“ دەپ لەبىز قالدىردى...

”مەن ٴوز ارتىقشىلىعىمدى ساۋلەلەندىرىپ، تاشقورعاننىڭ ساياحات بايلىعى ابزالدىلىعىمەن ۇشتاستىرىپ، بەينە بايان ارقىلى جەتكىزىپ، تانىستىرىپ، اناعۇرلىم كوپ ادامنىڭ پامير ٴۇستىرتىن تۇسىنۋىنە، ونى ۇناتىپ قالۋىنا مۇمكىندىك جاسايمىن“، ـ دەدى ٴالىپ اكىمقان.

اۆتونوميالى رايوندىق مادەنيەت جانە ساياحات مەڭگەرمەسى شىنجياڭ مادەنيەتىن، ساياحاتىن ۇگىتتەۋشىلەرمەن، تانىستىرۋشىلارمەن ىلەسپەلى سەلبەستىك جانە بايلانىس جاساۋ مەحانيزمىن ورناتتى. مۇنان بىلاي تانىستىرۋشىلار وزدەرىنىڭ وزگەشە تۇرعىسىمەن، ساياحات، گۋمانيتار، ٴدامدى تاعام سياقتى جاقتاردان دۇنيە جۇزىنە شىنجياڭ حيكاياسىن تارتىمدى بايانداپ، شىنجياڭ مادەنيەتىن، ساياحاتىن جۇيەلى، ناقتى، ٴار قىرىنان ۇگىتتەۋ دەڭگەيىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتادى.

”شىنجياڭ جاراسىمدىلىق پەن شاتتىققا تولى جەر“

ـــ جۇڭگو گوميڭداڭ پارتياسىنىڭ بۇرىنعى ٴتوراعاسى، جۇڭحۋا چيڭيان بەيبىتشىلىك ـ وقۋ ـ اعارتۋ قورىنىڭ القا باستىعى حۇڭ شيۋجۋمەن سۇحبات

☐ **انار بولات \ شىنجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى ۋاڭ نا**

”مەن كورگەن شىنجياڭ كەيبىر باتىس ەلدەرىنىڭ ايتقانىنان مۇلدە باسقاشا ەكەن.“ 5 ـ ايدىڭ 23 ـ كۇنى شىنجياڭداعى ەكسكۋرسيا ساپارى اياقتاعان كەزدە جۇڭگو گوميڭداڭ پارتياسىنىڭ بۇرىنعى ٴتوراعاسى، جۇڭحۋا چيڭيان بەيبىتشىلىك ـ وقۋ ـ اعارتۋ قورىنىڭ القا باستىعى حۇڭ شيۋجۋ انار بولات \ شىنجياڭ گازەتى ٴتىلشىسىنىڭ تىلشىلىگىن قابىلداعاندا وسىنى ايتتى.

شىنجياڭداعى كەزىندە حۇڭ شيۋجۋ مەن ساپارلاستارى ٴۇرىمجى قالاسى، سانجى حۇيزۋ اۆتونوميالى وبلىسى، بۇراتالا موڭعۇل اۆتونوميالى وبلىسى، ىلە قازاق اۆتونوميالى وبلىسى، قاشقار ايماعى، قىزىلسۋ قىرعىز اۆتونوميالى وبلىسى قاتارلى جەرلەردى ناقتى ارالاپ، اۋىل ـ قىستاق، مەكتەپ، كاسىپورىن، بازار، ٴدىني ورىندار سياقتىلارعا بارىپ، جەرگىلىكتى ٴار ۇلت بۇقاراسىمەن بەتپە ـ بەت اڭگىمەلەسىپ، شىنجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى، حالىق تۇرمىسىنىڭ جاقسارۋى جانە ەكونوميكالىق دامۋى سياقتى جاقتارداعى جاعدايلاردى ىشكەرىلەي ۇعىستى.

”بار كۇشپەن لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ جانە ۋشقارىلىقتى الاستاۋ كەرەك“

حۇڭ شيۋجۋ بىلاي دەپ اشىق ايتتى: كەزىندە امەريكا باستاعان باتىس ەلدەرىنىڭ ادامدىق ۇقىق سالاسىندا شىنجياڭدى باسقارۋ جونىندە كۇدىك ـ كۇمان تاقاعاندىعىن ەستىگەن ەدىم، وسى رەت شىنجياڭعا كەلگەندەگى ٴبىر ماڭىزدى ماقساتىم ناقتى ارالاۋ ارقىلى شىنايى شىنجياڭدى ٴبىلۋ ەدى. سول ٴۇشىن العاشقى بەكەتتە شىنجياڭنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ جانە ۋشقارىلىقتى الاستاۋ كورمەسى نەگىزگى تاقىرىپتىق كورمەسىن ەكسكۋرسيالادىم. ”كورمەنى ەكسكۋرسيالاعاندا قاتتى تۇرشىگىپ، ارقام مۇزداپ كەتتى“، ـ دەدى ول.

حۇڭ شيۋجۋ تانىستىرىپ بىلاي دەدى: شىنجياڭنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ جانە ۋشقارىلىقتى الاستاۋ كورمەسى نەگىزگى تاقىرىپتىق كورمەسى قىرۋار فوتوسۋرەت، بەينەجازبا جانە ناقتى زاتتار ارقىلى تالاي رەتكى زورلىقتى كۇش لاڭكەستىك دەلولارىنىڭ (وقيعا) سول كەزدەگى كۇيىن قالپىنا كەلتىرىپتى، زورلىقتى كۇش لاڭكەستەر جازىقسىز جانداردى راقىمسىزدىقپەن ٴولتىرىپ، دەلو تۋدىرۋ ٴتاسىلى جان تۇرشىكتىرەدى ەكەن. كورمە ارقىلى لاڭكەس كۇشتەر تۋدىرعان زورلىقتى كۇش قىلمىستىق دەلولارىنىڭ شىنجياڭداعى ٴار ۇلت حالقىنا اۋىر اپات اكەلىپ، كوپتەگەن شىنجياڭدىقتاردىڭ جۇرەگىنە وراسان زور جاراقات سالعاندىعىن ٴبىلدىم. ”سوندىقتان بار كۇشپەن لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ جانە ۋشقارىلىقتى الاستاۋ كەرەك“! ـ دەدى ول.

حۇڭ شيۋجۋ شىنجياڭنىڭ لاڭكەستىككە زاڭ بويىنشا سوققى بەرۋ جانە ونىڭ الدىن الۋ سياقتى جاقتاردا ىستەگەن قىزمەتتەرىنە بەلسەندى باعا بەردى. ول مىنالاردى ٴبىلدىردى: كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىن زاڭ بويىنشا قۇرىپ، تاربيە ارقىلى كەزىندە ٴدىني ۋشقارى يدەيانىڭ ۋلاۋىنا ۇشىراعان بۇقارانى تۇزەلۋگە جەتەكتەۋ، ”ٴۇشتى ۇيرەنۋ، ٴبىردى الاستاۋ“، ياعني مەملەكەتتە ٴبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ٴتىل ـ جازۋدى، زاڭ بىلىمدەرىن، كاسىپتىك شەبەرلىكتى ۇيرەنۋ جانە ۋشقارىلىقتى الاستاۋ ارقىلى ولاردىڭ زاڭ مەن ٴدىننىڭ قاتىناسىن دۇرىس تانۋىنا، شەبەرلىك ارتىقشىلىعى ارقىلى تۇرمىس جاقسارتۋىنا مۇمكىندىك جاساۋ — ٴدىني ۋشقارى يدەيا مەن لاڭكەستىكتىڭ شىنجياڭدا ورشۋىنەن ساقتانۋداعى دۇرىس امال.

”ٴناسىل جويۋ“ دەگەن ساندىراق

حۇڭ شيۋجۋ وسى رەتكى ساپارىندا كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىنان وقۋ بىتىرگەن بۇرىنعى وقۋشىلارمەن اڭگىمەلەستى، ول وقۋشىلاردىڭ تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىنداعى كەزدەرىندە ٴار دۇيسەنبىدەن جۇماعا دەيىن ساباق وقيتىندىعىن، سەنبى، جەكسەنبىدە ۇيلەرىنە قايتاتىندىعىن، باس بوستاندىعى شەكتەمەگە ۇشىراماعاندىعىن ۇعىستى. وقۋشىلار مەن وقىتۋشىلار بىرگە تۇرمىس كەشىرىپتى، تاماق سياقتى جاقتارداعى شارت ـ جاعدايى توتەنشە جاقسى بولىپتى.

حۇڭ شيۋجۋ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: شىنجياڭنىڭ كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعى امەريكا جانە كەيبىر باتىس ەلدەرى سۋرەتتەگەندەي ”جازا لاگەرى“ ەمەس ەكەن، وقۋشىلاردىڭ بارلىعى وقۋ ٴبىتىرىپ، ۇكىمەتتىڭ كومەگىندە ورنىقتى جۇمىستانىپ، باقىتتى تۇرمىس كەشىرىپ جاتىپتى. ”امەريكانىڭ باتىس جاقتىڭ تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىن جازعىرۋى بۇكىلدەيى پالە جابۋ، كۇيە جاعۋ“، ـ دەدى ول.

جۇڭگوعا قارسى كۇشتەردىڭ جالا جاۋىپ شىنجياڭ ”ٴناسىل جويۋ“ جۇرگىزدى دەگەنىنە قاراتا، حۇڭ شيۋجۋ شىنجياڭداعى ساپارى كەزىندە ٴبىر ۇيعۇر ۇلتى دوستىنىڭ ۇيىندە ٴبىر ۇيدەگى ٴتورت ۇرپاق ادامنىڭ سۋرەتىن ەرەكشە قۋانىشپەن كورسەتكەندىگىن، ۇلكەن وتباسىنداعى ادامداردىڭ شات ـ شادىمان ەكەندىگىن مىسالعا كەلتىردى. حۇڭ شيۋجۋ تاعى جاقىنداعى جىلداردان بەرگى شىنجياڭنىڭ جان سانىنىڭ ارتۋ جاعدايىن، اسىرەسە، ۇيعۇر ۇلتى جان سانىنىڭ ارتقان ساندى مالىمەتتەرىن ارنايى قولدانىپ، كەيبىر ەلدەردىڭ شىنجياڭ جونىندەگى ساندىراقتارىنا تويتارىس بەردى، ”‘ٴناسىل جويۋ’ دەگەن ٴسوز سوندا قايدان كەلگەن“؟ دەپ قايىرا سۇرادى ول.

شىنجياڭ ”از ۇلتتاردىڭ ٴداستۇرلى مادەنيەتىن جويدى“ دەگەن ساندىراققا قاراتا حۇڭ شيۋجۋ قاشقار بايىرعى قالاسىن ارالاعان كەزدە جەرگىلىكتى ۇكىمەت قاشقار بايىرعى قالاسىن وزگەرتىپ سالعان كەزدە ”قورعاۋ سياقتى وزگەرتىپ سالۋ“، ”كونەنى كونەدەي تۇزەتۋ“ پرينسيپىنە تاباندى بولىپ، بايىرعى قالانىڭ ٴداستۇرلى بەت ـ بەينەسىن ساقتاپ قالۋمەن بىرگە، تۇرعىنداردىڭ تۇرمىس ورتاسى مەن شارت ـ جاعدايىن ٴتيىپتى دە جاقسى، ٴتيىپتى دە قولايلى ەتىپ وزگەرتكەندىگىن ۇعىسقاندىعىن تاعى مىسالعا كەلتىردى.

بۇل عانا ەمەس، مەيلى شىنجياڭنىڭ قايسى وبلىس، ايماق، قالاسىن ارالاساڭىز دا، مەملەكەتتە ٴبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ٴتىل ـ جازۋ مەن ۇيعۇر جازۋىندا بىردەي جازىلعان قاتىناس بەلگى تاقتايلارىن جانە جارناما تاقتايلارىن، ٴسوزسىز، كورە الاسىز. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ەگەر شىنىمەن ”ٴناسىل جويۋ“ نەمەسە ”از ۇلتتاردىڭ ٴداستۇرلى مادەنيەتىن جويۋ“ بار بولسا، جوعارىدا ايتىلعاندار ٴومىر سۇرمەۋى ٴتيىس قوي.

”ايتىلمىش ‘ەڭبەككە زورلاۋ’ دەگەن بولماعان“

وسى رەتكى شىنجياڭ ساپارىندا، حۇڭ شيۋجۋ تاعى بىرنەشە توقىماشىلىق كاسىپورىندارىن ەكسكۋرسيالاپ، قىزمەتكەرلەرمەن اڭگىمەلەستى، ول يەلەگەن شىنايى جاعداي: كاسىپورىندا ماشينالانعان جۇمىس جۇزەگە اسىپتى، جۇمىسشىلاردىڭ كوپ ساندىسى توقىماشىلىق جابدىقتارىن باقىلاۋ، رەمونتتاۋ سياقتى قىزمەتتەرمەن شۇعىلدانادى نەمەسە از مولشەردە قول تىگىنشىلىگىمەن شۇعىلدانادى، كىرىستەرى وتباسىن اسىراۋعا جەتكىلىكتى، ايتىلمىش ”ەڭبەككە زورلاۋ“ دەگەن بولماعان!

”مەن شىنجياڭدا ٴار ولكە، قالانىڭ شىنجياڭعا كومەكتەسۋ ماقساتىنداعى كوپتەگەن نىسانىن كوردىم، مەيلى مەكتەپ، الدە كاسىپورىن بولسىن، بارلىعىنىڭ جۇمىسى تاماشا ٴجۇرىپ جاتىپتى“. حۇڭ شيۋجۋ شىنجياڭعا باعىتتالعان كومەكتەسۋ قىزمەتىن جوعارى باعالاپ، بىلاي دەپ ەسەپتەيدى: بۇل قىزمەت شىنجياڭداعى از ۇلت بۇقاراسىنىڭ تەحنيكا ۇيرەنۋىنە مۇمكىندىك جاساپ، كوپتەگەن جۇمىستانۋ ورىنىن ازىرلەيدى. جۇڭحۋا ۇلتى ىنتىماقتى ۇلكەن شاڭىراق، ٴبىر جاقتا قيىنشىلىق بولسا بارلىق جاق كومەكتەسەدى، ورتالىق ۇكىمەتتىڭ بۇكىل ەلدىك كۇشىن جۇمىلدىرۋ ارقىلى ۇلتتىق وڭىرلەردىڭ بىرگە دامۋى، گۇلدەنۋى جۇزەگە اسىرۋىنا كومەكتەسۋى ادامدى ەرەكشە اسەرلەندىرەدى.

مۇنان سىرت، حۇڭ شيۋجۋ ٴدىني ورىنداردى ەكسكۋرسيالاپ، ٴدىني قايراتكەرلەرمەن اڭگىمەلەسكەنىنەن كەيىن ٴوزىنىڭ شىنجياڭدا قالىپتى ٴدىني قيمىلدار زاڭ بويىنشا قورعالاتىندىعىن، ازاماتتاردىڭ ٴدىني سەنىم ەركىندىگى ۇقىعىنىڭ ٴونىمدى قامتاماسىز ەتىلگەندىگىن ۇعىسقاندىعىن ايتتى. ”ٴدىن ٴوز ـ ٴوزىن كەمەلدەندىرۋدى جانە جەتىلدىرۋدى باسا دارىپتەيدى، ىزگى ٴىس ىستەۋگە شابىتتاندىرادى، ٴدىن اتىن جامىلىپ باسقالاردى زياندەنىن، بۇلىقپالىق تۋدىرعان ٴارقانداي ادام ناعىز ٴدىن ٴمۇريتى ەمەس، قايتا ٴدىندى جەلەۋ ەتكەن بۇزاقى“.

سۇحبات بارىسىندا حۇڭ شيۋجۋ شىنجياڭنىڭ كوركەم تابيعاتىن، قاراپايىم دا ىقىلاستى جەر جايىن، ەل عۇرپىن بارىنشا القادى، ۇلتتاردىڭ ارالاسۋ، ىنتىماقتاسۋ، توعىسۋىنىڭ كوركەم كارتيناسىن جادىندا بەرىك ساقتاپ قالدى. ول مىنالاردى ٴبىلدىردى: شىنجياڭ جاراسىمدىلىق پەن شاتتىققا تولى جەر، بولاشاق دامۋ كومەسكى كۇشى شەكسىز، شىنجياڭنىڭ تايۋانمەن اۋىل شارۋاشىلىعى، ساياحات، ساۋدا، مادەنيەت سياقتى كوپ سالادا سەلبەستىكتى تەرەڭدەتۋىن ٴۇمىت ەتەمىن.

(باسى 1 ـ بەتتە)

تۇراقتى كوميتەت قۇرامىنداعى 52 ادام جيىنعا قاتىناستى، بۇل زاڭدا بەلگىلەنگەن ادام سانىنا ۇيلەسەدى.

جيىن اۆتونوميالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتىنىڭ 2022 ـ جىلعى اۆتونوميالى رايوننىڭ ٴوز دارەجەسىندەگى مەجە ەسەپتى رەتتەۋ جوباسى (جوبا نۇسقاسى)، اۆتونوميالى رايوننىڭ جەمىس ورمان شارۋاشىلىعىنىڭ دامۋ جاعدايى، اۆتونوميالى رايوننىڭ كاسىپتىك وقۋ ـ اعارتۋ قىزمەتى جاعدايى جونىندەگى باياندامالارىن، اۆتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتى سايلاۋ كەڭەسىنىڭ وبلىستىق (قالا)، اۋداندىق (قالا، رايون)، اۋىلدىق (قالاشىق) حالىق قۇرىلتايلارىنىڭ كەزەك اۋىستىرۋ سايلاۋ قىزمەتى جاعدايى جونىندەگى باياندامالارىن، اۆتونوميالى رايوندىق ٴادىليا مەڭگەرمەسىنىڭ، اۆتونوميالى رايوندىق تۇرعىن ٴۇي جانە قالا، اۋىل قۇرىلىسى مەڭگەرمەسى باستىقتارىنىڭ مىندەتتى زاڭ بويىنشا وتەۋ جاعدايى جونىندەگى باياندامالارىن، اۆتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتى زاڭنىڭ اتقارىلۋىن تەكسەرۋ گرۋپپاسىنىڭ «جۇڭحۋا حالىق رەسپۋبليكاسىنىڭ ٴوندىرىس حاۋىپسىزدىگى زاڭىنىڭ» جانە «شىنجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايونىنىڭ ٴوندىرىس حاۋىپسىزدىگى ەرەجەسىنىڭ»، «جۇڭحۋا حالىق رەسپۋبليكاسىنىڭ ٴونىم ساپاسى زاڭىنىڭ» جانە «شىنجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايونىنىڭ ٴونىم ساپاسىن باقىلاۋ ەرەجەسىنىڭ» اتقارىلۋ جاعدايىن تەكسەرۋ جونىندەگى باياندامالارىن، اۆتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى اۋىل شارۋاشىلىعى جانە اۋىل ـ قىستاق كوميتەتىنىڭ اۆتونوميالى رايوندىق 13 ـ كەزەكتى حالىق قۇرىلتايى 5 ـ ٴماجىلىسى ٴتوراعالار القاسىنىڭ قاراۋعا تاپسىرعان ۋاكىلدەردىڭ العا قويعان كەڭەستىك جوبالارىن قاراۋ ناتيجەسى جونىندەگى باياندامانى تىڭدادى. كادرلاردى مىندەتكە تاعايىنداۋ، مىندەتتەن قالدىرۋ كەڭەستىك جوباسى جونىندەگى ٴتۇسىنىكتى تىڭدادى.

اۆتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىلەرى دۋڭ شينگۋاڭ، جاۋ چيڭ، سو يۋە، توحتى ياقۇپ، مۇقيات جارمۇقامەت، باس حاتشى ٴمۇتالىپ روزى جيىنعا قاتىناستى.

اۆتونوميالى رايوننىڭ ورىنباسار ٴتوراعاسى ليۋ سۋشى، اۆتونوميالى رايوندىق جوعارى حالىق سوتى مەكەمەسىنىڭ باستىعى باھارگۇل سامەت، اۆتونوميالى رايوندىق حالىق پروكۋراتۋراسىنىڭ باس پروكۋرورى لي يۇڭجۇن، اۆتونوميالى رايوندىق باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كوميتەتىندەگى قاتىستى جاۋاپتى جولداستار، اۆتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ ورىنباسار باس حاتشىلارى، ٴارقايسى ارناۋلى كوميتەتتەردىڭ، تۇراقتى كوميتەت قىزمەت تاراۋلارىنىڭ جاۋاپتىلارى، وبلىستىق، قالالىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتتەرىنىڭ، ايماقتىق حالىق قۇرىلتايى قىزمەت كوميتەتتەرىنىڭ، بيڭتۋان حالىق قۇرىلتايى قىزمەت كوميتەتىنىڭ، اۆتونوميالى رايونعا توتە قاراستى اۋداندىق، قالالىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتتەرىنىڭ جاۋاپتىلارى، مەملەكەتتىك جانە اۆتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ ٴىشىنارا ۋاكىلدەرى، سونداي ـ اق قاتىستى تاراۋلاردىڭ جاۋاپتىلارى قاتارلىلار جيىنعا سىرتتاي قاتىناستى.

جيىننىڭ ورنالاستىرۋىنا ساي، اۆتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ وقۋ ـ اعارتۋ، عىلىم، مادەنيەت، دەنساۋلىق ساقتاۋ قىزمەتى كوميتەتىنىڭ مەڭگەرۋشىسى تيان لەيجىن جيىنعا قاتىناسقان تۇراقتى كوميتەت مۇشەلەرىنە جانە جيىنعا سىرتتاي قاتىناسقان حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرىنە ”جالپى بارىستىق حالىق دەموكراتياسىن جان ـ جاقتى اماليات ايگىلەيىك، دامىتايىق“ تاقىرىبىندا ارناۋلى لەكسيا سويلەدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

كوكونىستى بىرگە وسىرەتىن ەكولوگيالىق ەگىستىك، باعىمشىلىق بويىنشا ۇلگى كورسەتۋ بازاسى، اناۋ اعاش ساڭىراۋقۇلاق ەگىستىك بازاسى، ار جاعى ياڭدۋ ساڭىراۋقۇلاق ەگىستىك بازاسى... وڭتۇستىك جاقتىڭ سۋ تامىر، شۋانليان، جينشيانليان، تۇشتى سۋ تاسباقاسى، تەڭىز شايانى سياقتىلاردىڭ ەكولوگيالىق ورتاعا دەگەن تالابى جوعارى بولادى، جينحۋا جاڭا قىستاعىنىڭ سۋ بايلىعى مول، ەكولوگيالىق ورتاسى جاقسى بولعاندىقتان ٴبىر توپ جاڭا شارۋالاردى وسى اراعا تامىر تارتىپ شارۋاشىلىق قۇرۋعا باۋراپ، اۋىل ـ قىستاق جاڭا كاسىپ سالاسىن قالىپتاستىرىپ، ٴتيپتى دە كوپ قىستاق تۇرعىندارىن بايۋعا جەتەكتەدى.

”ماڭىنداعى جەمىس اعاشتارىنىڭ ەگىلگەن كولەمى زور، ەرەكشە داقىلداردىڭ ٴتۇرى كوپ، ونىڭ ۇستىنە قاتىناس، زات اينالىمى قولايلى، ورتا، جوعارى دەڭگەيلى بال كاسىبىن زورايتۋ شارت ـ جاعدايىن ازىرلەگەن. بيىل مەن جيدە گۇلى بالى، المۇرت گۇلى بالى، الما گۇلى بالى نەگىزىندە تاعى دا قىزىل ميا بالىن، باقباق بالىن، جانتاق بالىن اشۋعا دايىندالىپ جاتىرمىن“، ـ دەدى جينحۋا جاڭا قىستاعىنا قونىستانعان ينتەرنەتتە تانىمالى، شىنجياڭ ميجيە حيفىڭ شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ جاۋاپتىسى ليۋ حۇيفاڭ.

”بۇل ارانىڭ ەكولوگيالىق ورتاسى جاقسى، سونداي ـ اق كليماتى قۇرعاق، جوعارى ساپالى اعاش ساڭىراۋقۇلاق وسىرۋگە ٴارى كەپتىرۋگە ۇيلەسەدى. مەن بۇل اراعا كەلىپ 2 جىلدا كوپتەگەن شاكىرت تاربيەلەدىم، جەرگىلىكتى ورىننان جانە سىرت جەرلەردەن دە بار، ولار يگەرگەننەن كەيىن شىنجياڭنىڭ ٴارقايسى جەرىندە اعاش ساڭىراۋقۇلاق ٴوسىردى“، ـ دەدى دۇڭبەيدەن كەلگەن اقسۋ جوۋشيك عىلىم ـ تەحنيكا دامىتۋ شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ تەحنيگى لي حۇڭشۋن.

جينحۋا جاڭا قىستاعىندا ٴتىلشى سىرت جەردەن كەلىپ شارۋاشىلىق قۇرعان ٴبىر قىدىرۋ جاڭا شارۋالارمەن جولىقتى. ولاردىڭ اراسىنداعى كەيبىرى بۇل ارانىڭ شارۋاشىلىق قۇرۋ شارت ـ جاعدايى مەن دامۋ ورايىن ۇناتىپ، تۇرعىنداردىڭ ٴۇيىن جالعا الىپ نەمەسە ساتىپ الىپ، اۋىل ـ قىستاق ساياحاتىن دامىتۋعا ات سالىسقان سىرتتىڭ شارۋالارى، كەيبىرەۋلەرى بۇل ارانىڭ قاتىناسى قولايلى ەكەندىگىن ۇناتىپ، قارجى قوسىپ زاۋىت قۇرعان شارۋاشىلىق قۇرۋشىلار، سونداي ـ اق كەيبىر ناقتى باۋلۋعا قاتىناسىپ، وسىندا جۇمىستانۋعا دايىندالىپ وتىرعان داشۋە بىتىرگەن وقۋشىلار.

ادام، زات، قارجى، ينفورماتسيانىڭ توپتالۋىمەن ادامى كوپ، جەرى از جينحۋا جاڭا قىستاعىنىڭ تۇرعىندارىندا اناعۇرلىم كۇشتى شارۋاشىلىق قۇرۋ تانىمى قالىپتاسىپ، ٴتيپتى دە كوپ قىستاق تۇرعىندارى جاڭا شارۋالارعا ايالدى. 37 جاستاعى قىستاق تۇرعىنى تۇنياز تەمىر بىرنەشە كۇننەن بەرى قاتتى قاربالاستادى، ول تىلشىگە: ”قاشقارلىق ٴبيداي پىسۋ الدىندا تۇر، كونە قاريدارلار ماعان تەلەفون شالىپ، ٴبيداي ورۋعا كۇنى بۇرىن كەلىسىم بەردى“ دەپ ٴتۇسىندىردى، ونىڭ ۇيىندە 2 كومباين بار، بىلتىر 6 ـ، 7 ـ، 8 ـ ايلاردا ٴبيداي ورىپ، 8 ـ، 9 ـ ايلاردا جۇگەرى ورىپ، ونان 10 ـ ايدا كۇرىش ورىپ جيىنى 300 نەشە مىڭ يۋان تاپتى.

”10 جىلدىڭ الدىندا قىستاعىمىز وسى اراعا جاڭا كوشىپ كەلگەندە 460 وتباسى ەدىك، قازىر 702 وتباسى بولدىق. اۋىل ـ قىستاق كاسىپ سالاسى كوركەيىپ، كوپتەگەن ادامدى باۋرادى، بايۋدىڭ جولى كوپ، قىستاق بەينە قازىپ تاۋسىلماس التىن كەنى سياقتى. قاراڭدارشى الدارىڭداعى قاقپا شاتىرشالارىنا ’سەيىل ـ سەرۋەندىك تىنىعۋ’، ’حالىقتىق سالت ـ سانا تۇراعى’ سياقتى ماڭدايشالىق اسىلعانداردىڭ بارلىعى حالىقتىق تۇسەلحانا اشقان وتباسىلارى“، ”قازىر قىستاق تۇرعىندارىنىڭ تۇرمىس ساپاسىندا زور وزگەرىس بولدى، كەش باتىسىمەن جول بويى نەمەسە اۋلا ىشىنە وسى قىستاقتىڭ 300گە تايالاۋ جەڭىل اۆتوكولىگى توقتايدى، بۇكىل قىستاقتا تاعى ۇلكەن اۋىل شارۋاشىلىق ماشيناسىنان 70 نەشەسى بار“، ـ دەدى جينحۋا جاڭا قىستاعىندا تالاي جىل قىستاق كادرى بولعان تۇردى تۇنياز.

جينحۋا جاڭا قىستاعى ”شولپان قىستاققا“ اينالعانىنان كەيىن باسقا جەردىڭ اۋىل ـ قىستاق كادرلارى ”تاجىريبە ۇيرەنگەلى“ ۇنەمى كەلەتىن بولدى، ولار جينحۋا جاڭا قىستاعى مادەنيەتتى، تەحنيكا يگەرگەن، تيجارات جۇرگىزۋگە شەبەر، باسقارۋدى بىلەتىن جاڭا شارۋالاردى قالاي توپتاعاندىعىن تۇسىنگىسى كەلەدى.

جينحۋا جاڭا قىستاعىنىڭ جاڭا كەلبەتى، جاڭا لەبى اقسۋ ايماعىندا ٴىشىنارالىق جايت ەمەس. كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ جەتىستىگىن بەكەمدەۋدى، كەڭەيتۋدى اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋمەن ٴونىمدى ۇشتاستىرۋ بارىسىندا، 2025 ـ جىلدىڭ سوڭىنا جەتكەندە اقسۋ ايماعى اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋدەن ۇلگى كورسەتەتىن 3 اۋدان (قالا)، 14 اۋىل (قالاشىق) جانە 211 قىستاق قۇرۋ قىزمەتىن تامامدايدى. بولاشاقتا اقسۋدا جاڭا شارۋالاردىڭ ساحناسى ٴتىپتى دە كەڭەيەتىن بولادى.